

Jafngildisregla

Hér er t.d. efsta stakið til hægri $(1 \wedge 1) \vee (0 \wedge 1) \vee (1 \wedge 0) = 1$.

Ályktunaregla	Nafn reglu
$\frac{p \vee q \quad \frac{p \vee r}{\therefore q \vee r}}{\therefore q \vee r}$	Úrlausnarregla (e. Resolution)
$\frac{\forall x, P(x)}{\therefore P(c)}$	Almagnaraeyðing (e. Universal instantiation)
$\frac{P(c) \text{ fyrir hvaða } c \text{ sem er}}{\therefore \forall x, P(x)}$	Almagnarainnleiðing (e. Universal generalization)
$\frac{\exists x, P(x)}{\therefore P(c) \text{ fyrir eitthvað stak } c}$	Tilvistarmagnaraeyðing (e. Existential instantiation)
$\frac{P(c) \text{ fyrir eitthvað } c}{\therefore \exists x, P(x)}$	Tilvistarmagnarainnleiðing (e. Existential generalization)
$\frac{\forall x, P(x) \rightarrow Q(x) \quad P(a) \text{ fyrir eitthvað stak } a \text{ í óðalinu.}}{\therefore Q(a)}$	UMP regla (e. Universal modus ponens)
$\frac{\forall x, P(x) \rightarrow Q(x) \quad \neg Q(a) \text{ fyrir eitthvað } a \text{ í óðalinu}}{\therefore \neg P(a)}$	UMT regla (e. Universal Modus tollens)

Tímaflækja fylkjamargföldunar $A: 3 \times 9$ $B: 9 \times 4$ $C: 4 \times 2$

Lausn: Við notum dæmi 9 bls. 236 í bókinni. Skoðum tvö tilfelli

(AB)C: Fyrir margföldun A og B þarf $3 \cdot 9 \cdot 4 = 108$ margfaldanir og $3 \cdot (9 - 1) \cdot 4 = 96$ samlagningar. Til að margfalda saman AB og C þarf $3 \cdot 4 \cdot 2 = 24$ margfaldanir og $3 \cdot (4 - 1) \cdot 2 = 18$. Í heildina þarf því $108 + 24 = 132$ margfaldanir og $96 + 18 = 114$ samlagningar. Samtals eru það $132 + 114 = 246$ aðgerðir.

A(BC): Fyrir margföldun B og C þarf $9 \cdot 4 \cdot 2 = 72$ margfaldanir og $9 \cdot (4 - 1) \cdot 2 = 54$ samlagningar. Til að margfalda saman A og BC þarf $3 \cdot 9 \cdot 2 = 54$ margfaldanir og $3 \cdot (9 - 1) \cdot 2 = 48$ samlagningar. Í heildina þarf því $72 + 54 = 126$ margfaldanir og $54 + 48 = 102$ samlagningar. Samtals eru það $126 + 102 = 228$ aðgerðir.

Við ályktum að seinni kosturinn er betri

Látum m vera jákvæða heiltölu. Heiltölurnar a og b eru samleifa mátað við m ef og aðeins ef til er heiltala k þannig að $a = b + km$.

Ef A og B eru teljanleg mengi þá er $A \cup B$ einnig teljanlegt.

Látum m vera jákvæða heiltölu. Ef $a \equiv b \pmod{m}$ og $c \equiv d \pmod{m}$ gildir að

- $a + c \equiv b + d \pmod{m}$, og
- $ac \equiv bd \pmod{m}$.

Látum m vera jákvæða heiltölu og látum a og b vera heiltölur. Þá gildir að

$$(a + b) \bmod m = ((a \bmod m) + (b \bmod m)) \bmod m,$$

$$ab \bmod m = ((a \bmod m)(b \bmod m)) \bmod m.$$

Hver er margföldunarandhverfa 101 m.t.t. máttur 4620? Notum reiknirit Evkliðs og fáum að

$$\begin{array}{rcl} 4620 & = & 45 \cdot 101 + 75 \\ 101 & = & 1 \cdot 75 + 26 \\ 75 & = & 2 \cdot 26 + 23 \\ 26 & = & 1 \cdot 23 + 3 \\ 23 & = & 7 \cdot 3 + 2 \\ 3 & = & 1 \cdot 2 + 1 \\ 2 & = & 2 \cdot 1. \end{array}$$

Þ.e. stærsti samdeilir 101 og 4620 er 1 og því er margföldunarandhverfa til. Ef við rekjum okkur til baka (eins og áður) til að finna Bézout stuðlana þá fáum við að

$$-35 \cdot 4620 + 1601 \cdot 101 = 1.$$

Við vitum að seinni liðurinn er 0 ($-35 \cdot 4620 \equiv 0 \pmod{4620}$) og því gildir að

$$1601 \cdot 101 \equiv 1 \pmod{4620}.$$

Þ.e.a.s. 1601 er margföldunarandhverfa töluunnar 101 þegar mátað er við 4620.

Hver er lausnin á $101x \equiv 302 \pmod{4620}$? Við vitum að margföldunarandhverfa töluunnar 101 er 1601. Ef við margföldum báðar hliðar frá vinstri fæst því að

$$x \equiv \overbrace{1601 \cdot 101}^{\equiv 1 \pmod{4620}} \cdot x \equiv 1601 \cdot 302 \equiv 483.502 \equiv 3022 \pmod{4620}.$$

Leysið eftirfarandi leifajöfnuhneppi

$$x \equiv 2 \pmod{3}, \quad x \equiv 3 \pmod{5}, \quad x \equiv 2 \pmod{7}.$$

Við notum kínversku leifasetninguna, setjum $m = 3 \cdot 5 \cdot 7 = 105$ og $M_1 = m/3 = 35$, $M_2 = m/5 = 21$ og $M_3 = m/7 = 15$. Með því að prófa nokkra möguleika (í stað þess að nota Evklið) finnum við að $y_1 = 2$ er margföldunarandhverfa M_1 mátað við 3, $y_2 = 1$ er margföldunarandhverfa M_2 mátað við 5 og $y_3 = 1$ er einnig margföldunarandhverfa M_3 mátað við 7.

Skv. kínversku leifasetningunni er lausnin því

$$\begin{aligned} x &= a_1 M_1 y_1 + a_2 M_2 y_2 + a_3 M_3 y_3 \\ &= 2 \cdot 35 \cdot 2 + 3 \cdot 21 \cdot 1 + 2 \cdot 15 \cdot 1 \\ &= 233 \quad \text{233 mod 105 = 23} \\ &\equiv 23 \pmod{105}. \end{aligned}$$

Við getum því ályktað að 23 er minnsta jákvæða heiltalan sem er lausn á leifajöfnuhneppinu.

Þúið til fimm gervislembitölur með hinni línulegu leifaaðferð þar sem $m = 9$, $a = 7$, $c = 4$ og $x_0 = 3$. Við höfum að

$$\begin{aligned} x_1 &= 7x_0 + 4 \bmod 9 = 25 \bmod 9 = 7, \\ x_2 &= 7x_1 + 4 \bmod 9 = 53 \bmod 9 = 8, \\ x_3 &= 7x_2 + 4 \bmod 9 = 60 \bmod 9 = 6, \\ x_4 &= 7x_3 + 4 \bmod 9 = 46 \bmod 9 = 1, \\ x_5 &= 7x_4 + 4 \bmod 9 = 11 \bmod 9 = 2. \end{aligned}$$

Notum þrepun til að sýna að sé n jákvæð heiltala, þá sé

$$1 + 2 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}.$$

Grunnskref: Sjáum fyrst að fyrir $n = 1$ gildir að $\frac{1 \cdot (1+1)}{2} = 1$ þ.a. formúlan er sönn fyrir $n = 1$.

Þrepunarskref: Gefum okkur nú þrepunarsenduna, þ.e. að formúlan sé sönn fyrir $n = k$ þar sem k er einhver heiltala. Við höfum þá að

$$\begin{aligned} 1 + 2 + \dots + k + (k+1) &\stackrel{\text{p.f.}}{=} \frac{k(k+1)}{2} + (k+1) = (k+1) \left(\frac{k}{2} + 1 \right) \\ &= (k+1) \cdot \frac{k+2}{2} = \frac{(k+1)(k+2)}{2}. \end{aligned}$$

Við höfum sýnt að ef formúlan gildir fyrir $n = k$ þá gildir hún einnig fyrir $n = k + 1$. Við höfum því sannað þrepunarskrefið og getum ályktað að formúlan er sönn fyrir öll n sem eru jákvæðar heiltölur.

Látum $P(n)$ vera yrðinguna $3 \mid (n^3 - n)$. Sönnnum að $P(n)$ sé sönn fyrir allar jákvæðar heiltölur með þrepun.

Grunnskref: Vitum að $P(1)$ er sönn því $1^3 - 1 = 0$ er deilanleg með 3.

Þrepunarskref: Gerum ráð fyrir þrepunarsendunni, þ.e. að $P(k)$ sé sönn fyrir einhverja heiltölu $k \geq 1$. Sýnum að þá sé $P(k+1)$ líka sönn. Höfum að

$$\begin{aligned} (k+1)^3 - (k+1) &= (k^3 + 3k^2 + 3k + 1) - (k+1) \\ &= (k^3 - k) + 3(k^2 + k). \end{aligned}$$

Við vitum út frá þrepunarsendunni að liðurinn $(k^3 - k)$ er deilanlegur með þremur. Liðurinn $3(k^2 + k)$ er það líka. Við höfum því sýnt að ef $P(k)$ er sönn þá er $P(k+1)$ það líka.

Af grunnskrefinu og þrepunarskrefinu getum við nú ályktað út frá lögmálinu um þrepun að $P(n)$ er sönn fyrir allar jákvæðar heiltölur.

Á hversu marga vegu getum við valið vinningshafa sem fá gull, silfur og brons í 100 einstaklinga keppni?

Erum að velja þrjá einstaklinga úr 100 staka mengi. Röð einstaklinga skiptir máli. Fáum með formúlunni:

$$P(100, 3) = 100 \cdot 99 \cdot 98 = 970.200.$$

Hversu margar mismunandi 5 spila hendur er hægt að mynda úr 52 spila spilastokk?

Röð spilanna í hverri hönd skiptir ekki máli, svo fjöldinn er

$$C(52, 5) = \frac{52!}{5!47!} = \frac{52 \cdot 51 \cdot 50 \cdot 49 \cdot 48}{5!} = 2.598.960.$$

Vensl eru sjálfhverf þá og því aðeins að netaframsetning þeirra hafi lykku á hverjum hnút.

Vensl eru samhverf þá og því aðeins að fyrir hvern stefndan legg (a, b) sé líka til leggur (b, a) .

- Milli sömu hnúta, en í gagnstæðar áttir.

Vensl eru **andsamhverf** þá og því aðeins að á milli hverra tveggja hnúta sé aldrei leggur í báðar áttir.

Vensl eru gegnvirk þá og því aðeins að hvenær sem stefndir leggir (a, b) og (b, c) séu til sé líka til stefndur leggur (a, c) .

- Leggimur mynda þá „þríhyrning“.

Látum $A = \{1, 2, 3\}$ og $B = \{1, 2\}$ og R vera vensl frá A til B þar sem $a > b$, $a \in A$ og $b \in B$. Hvert er tviundarfylkið fyrir R ? Fáum að $R = \{(2, 1), (3, 1), (3, 2)\}$. Setjum 1-bitu á viðeigandi staði í M , fáum

$$M_R = \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}.$$

Hver eru samsettu venslin $S \circ R$ þegar R er frá $\{1, 2, 3\}$ til $\{1, 2, 3, 4\}$ með

$$R = \{(1, 1), (1, 4), (2, 3), (3, 1), (3, 4)\}$$

og S er frá $\{1, 2, 3, 4\}$ til $\{0, 1, 2\}$ með

$$S = \{(1, 0), (2, 0), (3, 1), (3, 2), (4, 1)\}?$$

Finnum öll röðuð pör þar sem seinna stakið í pari úr R passar við fyrra stakið úr S . Fáum:

$$S \circ R = \{(1, 0), (1, 1), (2, 1), (2, 2), (3, 0), (3, 1)\}.$$

Hversu mörg vensl eru til á mengi A með n stökum?

- $A \times A$ hefur þá n^2 stök (margfeldisregla).
- Mengi með m stökum hefur 2^m hlutmengi.
- Til eru 2^{n^2} vensl á n staka mengi.

Hver er stuðullinn við $x^{12}y^{13}$ í margliðunni $(2x - 3y)^{25}$? Tvíliðusetningin gefur

$$\binom{25}{13} 2^{12} (-3)^{13} = 2^{12} (-3)^{13} \frac{25!}{12!13!}.$$